U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně **I. A. M.,** proti žalovanému **Magistrátu města Brna, odboru vnitřních záležitostí,** se sídlem Malinovského náměstí 3, 601 67 Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2009, č. j. MMB/0266295/2009, sp. zn. 3220/OVV/MMB/0253002/2009, o námitce podjatosti soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Jany Kubenové,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Jana Kubenová **n e n í v y l o u č e n a** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 57 A 18/2010.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2009, č. j. MMB/0266295/2009, sp. zn. 3220/OVV/MMB/0253002/2009, podanou dne 2. 3. 2010 u Krajského soudu v Brně, se žalobkyně domáhá zrušení citovaného rozhodnutí, jímž bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Komise k projednávání přestupků Statutárního města Brna, městské části Brno - Líšeň, ze dne 5. 10. 2009, č. j. 118/09, kterým byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Podáním doručeným krajskému soudu dne 2. 7. 2010 namítla žalobkyně podjatost soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Jany Kubenové, která podle žalobkyně *„evidentně a účelově poškozuje žalobce I. A. M. v již podaných žalobách sp. zn. 57 Ca 117/09, kde při soudních jednáních dává najevo důležitost právního zastoupení advokátem“*. Uvedené jednání považuje žalobkyně za záměrné a v rozporu se zákonem, v důsledku čehož lze pochybovat o spravedlivém procesu v předmětné věci jen z důvodu, že se žalobkyně obhajuje sama. Ve věci vedené u Krajského soudu pod sp. zn. 57 Ca 117/09 krajský soud žalobu zamítl a odkázal žalobkyni na podání kasační stížnosti. Soudkyně JUDr. Kubenová dala najevo, že vzhledem ke skutečnosti, že žalobkyně nemá právnické vzdělání, musí být v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem. Naopak na straně žalovaného dala soudkyně při jednání najevo sympatie magistru zastupujícímu krajský úřad. Z postupu soudkyně JUDr. Kubenové tak žalobkyně usuzuje, že soudkyně nepůjde proti Krajskému úřadu a že chce žalobkyni poškodit a dát jí patřičně najevo, že nemá právnické vzdělání. Předání věci k rozhodnutí o kasační stížnosti Nejvyššímu správnímu soudu, v níž

žalobkyně musí být zastoupena advokátem, signalizuje, že soudkyně JUDr. Kubenová nemá zájem zaručit spravedlivý proces a zbytečně zatěžuje Nejvyšší správní soud.

V uvedeném podání žalobkyně současně podala stížnost ve třech právních věcech vedených u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 57 A 18/2010, sp. zn. 57 Ca 117/2009 a sp. zn. 57 A 34/2010, v nichž se objevuje samosoudkyně JUDr. Kubenová. Uvedenou stížností se však Nejvyšší správní soud nezabýval s ohledem na předmět řízení o námitce podjatosti.

Soudkyně JUDr. Kubenová k námitce podjatosti vznesené žalobkyní podala dne 15. 7. 2010 vyjádření (na č. l. 27), v němž uvedla, že nemá žádný vztah ani k jednomu z účastníků řízení ani k projednávané věci. Následně byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“).

Podle prvého odstavce ustanovení § 8 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16, dostupné na www.nssoud.cz).

Žalobkyně námitku podjatosti soudkyně JUDr. Kubenové založila na skutečnosti, že v jiném řízení týkajícím se žalobkyně byl zřejmý negativní vztah jmenované soudkyně k žalobkyni z důvodu, že žalobkyně nemá právnické vzdělání.

Nestrannost soudce se zkoumá jednak ze subjektivního a jednak z objektivního hlediska. Subjektivní kritérium vypovídá o osobním přesvědčení soudce v daném případě, objektivní naproti tomu svědčí o tom, že soudce skýtá dostatečné záruky vylučující jakékoliv legitimní pochybnosti v tomto ohledu. V dané věci bylo subjektivní stanovisko

žalobkyně skutečně podnětem k tomu, aby se Nejvyšší správní soud podjatostí soudkyně JUDr. Kubenové zabýval. Subjektivní náhled uvedené soudkyně, jak vyplývá z jejího vyjádření, svědčí o tom, že se za podjatou v souzené věci nepovažuje.

Z hlediska objektivního má při posuzování námitky podjatosti v této věci klíčový význam ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., věta třetí, podle níž *důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Uvedená námitka žalobkyně nemůže být shledána důvodnou, neboť okolnosti spočívající v postupu a rozhodování soudkyně JUDr. Kubenové ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 57 Ca 117/09 nemohou být důvodem pro její vyloučení. Jak Nejvyšší správní soud poznamenal v usnesení ze dne 22. 7. 2009, č. j. Nao 48/2009 - 162, dostupném na www.nssoud.cz, „[d]*řívější rozhodování soudců, které se autoritativně vyslovilo k právům a povinnostem žalobkyně, nezpůsobuje jejich podjatost, jakkoli mohlo být pro žalobkyni nepříznivé. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost, a nesouhlas žalobkyně s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), event. ústavní stížnost, nikoli námitka podjatosti*“. Na okraj lze poznamenat, že právě skutečnost, že soudkyně v jiném soudním řízení týkajícím se žalobkyně „*dává najevo důležitost právního zastoupení advokátem*“, nemusí nutně vést k pochybnostem o porušení práva na spravedlivý proces, jak namítá žalobkyně. Soudkyně JUDr. Kubenová poukazem na důležitost právního zastoupení žalobkyně v řízení před krajským soudem patrně zamýšlela informovat žalobkyni o možnosti podání návrhu na ustanovení zástupce (§ 35 odst. 8 s. ř. s.), s cílem zajistit lepší ochranu práv žalobkyně v řízením před správními soudy. Stejně tak poučení žalobkyně, že nemá-li právnické vzdělání, musí být v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem, nelze chápat jako projev nepřátelského vztahu soudkyně JUDr. Kubenové k žalobkyni, ale toliko jako výkon poučovací povinnosti soudkyně. Povinné zastoupení advokátem osob bez právnického vzdělání v řízení o kasační stížnosti je jednou z nutných podmínek jejího podání zakotvenou v § 105 odst. 2 s. ř. s. Seznámení žalobkyně s touto podmínkou podání kasační stížnosti tak vůči žalobkyni nemělo působit diskriminačně, nýbrž ji mělo toliko zpravit o zákonných podmínkách jejího podání.

Nejvyšší správní soud dále zkoumal poměr jmenované soudkyně k projednávané věci. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům - kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů - mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

V projednávané věci však žádný z těchto důvodů ze spisového materiálu nebyl zjištěn. Nelze dovodit, že by soudkyně jakýmkoliv způsobem žalobkyni znevýhodňovala právě proto, že nemá právnické vzdělání. Ani sama soudkyně si není vědoma přímého poměru k věci nebo k účastníkovi, jak vyplývá z jejího vyjádření k námitce podjatosti. Jmenovaná soudkyně výslovně uvádí, že k projednávané věci ani k účastníkům nemá žádný osobní vztah a nejsou jí známy žádné okolnosti, které by ji z projednávání a

rozhodnutí věci vylučovaly. Rovněž se nepodílela na projednávání nebo rozhodování věci u žalovaného správního orgánu ani v předchozím soudním řízení.

Vzhledem k tomu, že uvedené skutečnosti nemohou být ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudce, a jiné skutečnosti žalobkyně netvrdí, rozhodl Nejvyšší správní soud, že soudkyně JUDr. Jana Kubenová není vyloučena z projednávání a rozhodování této věci.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. srpna 2010

JUDr. Marie
Žišková
předsedkyně senátu